

Intouitus: „Žena, když rodí, má zármutek, neboť přišla její hodina; ale když porodí dítě, nevzpomíná už na soužení pro radost, že na svět přišel člověk. I vy máte nyní zármutek. Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme.“ Janovo evangelium 16:21n

„Ale Marie stála venku před hrobem a plakala. Přitom se naklonila do hrobu a spatřila dva anděly v bílém rouchu, sedící na místě, kde předtím leželo Ježíšovo tělo, jednoho u hlavy a druhého u nohou. Otázali se Marie: „Proč pláčeš?“ Odpověděla jim: „Odnegli mého Pána a nevím, kam ho položili.“ Po těch slovech se obrátila a spatřila za sebou Ježíše; ale nepoznala, že je to on. Ježíš jí řekl: „Proč pláčeš? Koho hledáš?“ V domnění, že je to zahradník, mu odpověděla: „Jestliže tys jej, pane, odnesl, řekni mi, kam jsi ho položil, a já pro něj půjdu.“ Ježíš jí řekl: „Marie!“ Obrátila se a zvolala hebrejsky „Rabbuni“, to znamená ‚Mistře‘. Ježíš jí řekl: „Nedotýkej se mne, dosud jsem nevystoupil k Otcí. Ale jdi k mým bratřím a pověz jim, že vystupuji k Otcí svému i Otcí vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu.“ Marie Magdalská šla k učedníkům a oznámila jim: „Viděla jsem Pána a toto mi řekl.“ Janovo evangelium 20:11-18

„Dříve než ji přepadly porodní bolesti, porodila. Dříve než ji zachvátily porodní křeče, povila pacholíka. Kdo slyšel kdy něco takového? Kdo co takového spatřil? Což se zrodí země v jediném dni? Nebo pronárod snad bývá zplozen jedním rázem? Sotva se začala svíjet bolestí, už porodila sijiónská dcera své syny.

„Což já, který otvírá život, nemám umožnit narození? praví Hospodin. Když dávám plodnost, mám zavírat lůno? praví tvůj Bůh.“ Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte nad ní všichni, kdo ji milujete! Veselte se s ní, veselte, všichni, kdo jste nad ní truchlivali.“ Izajáš 66:7-10

„On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. On předchází všechno, všechno v něm spočívá, on jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži. Kolo-ským 1:15-20

Nový život

Izajášovské texty nás dovedly až k poslední kapitole, která obsahuje krásnou báseň o novém narození. Nové narození stejně jako vzkříšení je tu představeno jinak, než postupné těhotenství devíti měsíců. Zcela náhle, dokonce dříve než přišly porodní bolesti jsou na světě synové Izraele.

Ježíš, jak jej sledujeme ve vánočních příbězích, přichází na svět jako člověk velmi postupně. Nic není urychleno a nic není zbaveno přirozených bolestí a úzkostí narození. Jeho vzkříšení však přichází nadpřirozeně, nelogicky. Když byl vzkříšen Lazar, vrátil se ten náš chlapec: „Je to Lazar!“ Když byl vzkříšen náš Pán, není to ten samý Ježíš. Je k nepoznání. Zcela určitě to není reprodukce toho, co bylo; je tu někdo nový, jehož kvality lze těžko pochopit. „On je počátek, prvorozený z mrtvých“ četli jsme z dopisu do Kolosis.

Rozumáři

Celou naši víru je možno chápat jako přirozený proces s rozumnými mezemi. Tak se na sebe díváme, jsme limitováni svými podmínkami, svou povahou a zdravím. „Neuvěřil jsem, protože jsem ještě všechno nepochopil!“ bráníme se. A pokud jdeme takhle rozumářsky, pak se někde zastavíme a i Pánu Bohu dáme racionální limity. „Já ani věřit přece nemohu! Nemohu přijmout křest.“ Pokud nad Biblií takhle rozumujeme a vykládáme si ji po svém, pak stavíme meze a máte tu pak samé církevní hranice, přes něž se těžko překračuje.

Kristus na kříži! Jeho oběť za nás! Jak to máme pochopit? Všechna místa, kde teče krev se nějakým způsobem odrážejí na tom jedinečném místě, na kříži. Všechny obrazy oběti - Abelova, Noemova, Abrahámová, Mojžíšova... a ty další. Na všechny ty oběti Ježíš navazuje, byť třeba jen nitkou. Každý výklad, který vezme jen jeden z těch starých příběhů židovských spisů a postaví na něm nějakou teorii, bude zřejmě v omylu. Rozumářský pohled udělá z Velikonoc masakr, kde teče krev a horor, v němž se lidé chovají jako zvířata. Vedle toho stojí příběh z Golgaty jako má dáti, dal z účetní evidence. Obecně: Snaha postihnout rozumem a uzavřít události Velikonoc do nějaké nauky, víru sterilizuje. Ta víra se nevydává do nebezpečí omylu, nezvedne se, není zajímavá.

I naši návštěvníci a pozorovatelé říkají: Písmo a všechny jeho texty nejsou zajímavé a použitelné. Měly by se přepsat! A my se bráníme tím, že text vyprávíme, nově vykládáme, objasňujeme a tlučeme jeho zprávu pro dnešní dny. Část židovských učenců, kteří byli vyučováni opakovat výklady rabínů a donekonečna opakovat odpovědi na to, na co se nikdo neptá, říkají nově, že Tóra křičí „Interpretuj mne! Zúrodni mne svojí četbou a nesterilizuj mne dřívějšími výklady!“¹ Liberální rabínky si všímají jedné hříčky hebrejského jazyka a říkají: Označení pro našeho Boha je milosrdný. A obdobně to říkají i muslimové. A ten Bůh nejvyšší milosrdný, má v hebrejštině stejný slovní kořen jako děloha. Milosrdenství a děloha. Židovství, ale mluvíme teď i o církvi - tu křesťanskou církev nespojuje genetika, ani dodržování rituálů, které nám jen zvnějšku pomáhají, ale spojení v samém klíně, spojuje nás narození z té Boží dělohy milosrdenství, které si nezařídí dcera izraelská sama s mužem. Ale rozhodnutí všemohoucího. Narození je zcela proti rozumu, je darem Božím.

Mystikové

Jako je třeba naslouchat rozumářům a pokusit se je pochopit, tak podobně nasloucháme mystikům. A naše tradice vyrostla z různých mystických pietistických hnutí. Nejlépe to dokazuje náš kancionál. Lze to pochopit jako výraz mnoha bolestí a útlaku, kterými lidé procházeli časem. Pak může Zachariáš Jelínek (1714-1763) zpívat „Ó dejž mi jak včeličky z tvých Rán pokrm brátí / i v zahradě chci vždycky při tobě zůstatí / chci jako Magdaléna, pak zas jak Jan svatý, na Rány mého pána Pilně se dívati.“ A ne, že se za svých čtyřicet devět let života bratr Jelínek netknul práce. Naopak, horlivě cestoval, psal a vyjednával v hraběcích službách. Nicméně pietismus a mystické principy pro zbožnost zůstaly zapomenuty. Ty jsou pro běžný život nepoužitelné. V chemičce, kde jsem pracoval, by takový mystik byl dokonce nebezpečím. Ten, kdo musí celý týden chodit do práce na šestou, ten si může těmi písněmi léčit bolest. Pomohou snést těžký osud, ale obyčejným starostem dalších lidí tyhle zpěvy nepomohou, protože jim nerozumí a ani je nepochopí.

Je to div!

Je poctivé odpovědět rozumářům, že nevím, jak to bylo s Kristem. A pokud nemám žádné podstatné informace, tak i mlčet. Stejně tak je čestné a zbožné nerozjíždět kolotoč mystických zážitků, které se dnes vracejí v různých formách a skutečně pomáhají unaveným lidem jako terapie. Ale žít se z nich nedá.

Je dobré si připustit, že onen porod ze dne na den byl a zůstane divem, že Kristovo vzkříšení se vzpírá rozumu a ani mystika na jeho dno nedosáhne. Byl to neobyčejný div, který se však opakuje v našich životech, v tom všedním týdnu. Děláme, co můžeme, hledáme cesty a někdy zbývá už skutečně to jediné - aby Pán Bůh něco udělal, protože jinak není cesty. A k tomu chci dnes povzbudit. Vzkříšení je div, nevysvětlitelný div. Odvažme se čekat na divy!

A ten div? Ten velký div? Mám jednoho člověka, který nejen se mnou probral možné i nemožné, velmi kriticky kladl otázky a pozorně poslouchal odpovědi. Vypili jsme pár dobrých hrníčků v zahrádce baru u morového sloupu tady na náměstí. Je to velice specializovaný lékař, neurolog. Bydlí v Rychnově nad Kněžnou a pracuje v Hradci Králové a v Týništi, není tu vídat. Včera mi přišla jeho píseň, kterou napsal na zelený čtvrtek tohoto roku. Pustil si rozhovor Marka Ebena a Tomáše Halíka. A výsledek? Ten vám teď pustím nahlas: „...Tady a teď tak tomu věřím, tady a teď tak s tím se smírím, tady a teď nechťj mě mást a skutečnost mě krást...“

¹ D. Horvilleurová, Jak rabíni dělají děti, 155